

UDENRIGSMINISTERIET

DET TALTE ORD GÆLDER

Talepunkt til brug for samråd d. 25. februar

Danmarks prioriteter ved den 46. session i FN's Menneskerettighedsråd den 22. februar til 23. marts 2021

Danmark går nu ind i sit sidste år af den treårige periode som medlem af FN's Menneskerettighedsråd.

Jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at sige et par ord om den vigtige platform, som medlemskabet af rådet giver Danmark. Og samtidig orientere om vores prioriteter for rådets indeværende 46. samling.

Det er min ambition, at Danmark påtager sig et aktivt, forpligtende og engageret internationalt ansvar. Det gælder også i Menneskerettighedsrådet. For et lille land som Danmark er det en væsentlig udenrigspolitisk opgave at beskytte og styrke den internationale regelbundne verdensorden. Her udgør rådet et vigtigt element.

Danmark har meget at byde på i forhold til rådets arbejde. Det arbejder vi for at udnytte bedst muligt.

Rådet er en værdipolitisk kampplads. Vores rådsmedlemskab giver os en vigtig stemme, når resolutioner skal forhandles og vedtages.

Dato:
22-02-2021
Sagsnummer:
2021-5671

Vi er ét blandt 47 medlemmer. Og vi er 9 EU- lande rundt om bordet. Det giver en særlig vægt, når EU-landene kan gå sammen. Men det er langt fra nok til et flertal. Det kræver også samarbejde med andre ligesindede lande at få tilstrækkelig støtte til resolutionerne.

Men det er klart, at langt fra alle rådets medlemmer deler vores syn på rådets arbejde. Og fronterne er trukket hårdt op for 2021, hvor rådets medlemskreds nu også tæller lande som Kina, Pakistan, Rusland og Cuba. Lande som vi sjældent er enig med, når værdipolitik er på dagsordenen.

Til gengæld glæder jeg mig over, at den nye Biden administration har meldt deres kandidatur til rådet. Det er ikke nogen hemmelighed, at det tomrum, som USA efterlod, da de forlod rådet tilbage i 2018 hurtigt blev indtaget af lande som Kina og Rusland. Vi har derfor manglet en stærk allieret stemme for menneskerettigheder og ser frem til et tættere samarbejde fremover.

* * *

En stor del af rådets arbejde vedrører menneskerettighedssituationen i enkelte lande. Og det er en vigtig prioritet for dansk medlemskab, at rådet behandler alvorlige menneskerettighedskrænkelser, uanset hvor de finder sted.

Vi bruger derfor de redskaber, som rådet tilbyder, og arbejder tæt sammen i EU-kredsen og med ligesindede lande for at fastholde fokus på de landesituationer, hvor menneskerettighedssituationen er bekymrende – det vil jeg komme nærmere ind på om lidt.

Herudover er vi meget engagerede i rådets arbejde med at styrke og fremme tematiske menneskerettigheder. Her har vi fokus på de traditionelle danske menneskerettighedsprioriteter, der også udgjorde grundlaget for vores indvalg tilbage i 2018.

Lad mig fremhæve ligestilling og fremme af kvinders og pigers rettigheder, bekæmpelse af tortur, fremme af oprindelige folks rettigheder, beskyttelse af civilsamfundets råderum og menneskerettighedsforkæmpere samt religions- og trosfrihed.

Fokus varierer naturligvis fra samling til samling, afhængig af hvilke emner der er på rådets dagsordenen. Men det danske engagement er stabilt, troværdigt, velkendt og anerkendt. Og det kan vi godt være stolte af.

* * *

Under rådets 46. samling - som er Danmarks syvende samling som medlem - er der fokus på en række tematiske områder inden for de danske prioritetsområder.

Det gælder især kampen mod tortur, hvor Danmark fremsætter en resolution om politiets rolle i torturbekæmpelsen. Der er størst risiko for tortur inden for de første 24 timer i politiets varetægt. Samtidig ser vi tiltagende politibrutalitet i mange dele af verden, fx i forbindelse med fredelige demonstrationer. Det er derfor afgørende, at vi sætter fokus på, hvordan politiet bidrager til at forebygge og bekæmpe tortur. Resolutionen er en del af et langvarigt dansk engagement i bekæmpelsen af tortur globalt.

Kvinder og pigers rettigheder og deres ret til at bestemme over egen krop er en dansk prioritet i rådet. Fra dansk side arbejder vi særligt for stærkt sprog om kvinder og pigers seksuelle og reproduktive sundhed og rettigheder i alle relevante sammenhænge. I tæt samarbejde med ligesindede vil vi arbejde for at sikre at tidligere resultater ikke rulles tilbage. Og vi vil forsøge at styrke sproget, hvor vi ser muligheder.

Religions- og trosfrihed vil også være et tema for samlingen, hvor der er i overensstemmelse med traditionen ventes vedtaget to resolutioner. De vedrører hhv. individers ret til tros- og religionsfrihed samt diskrimination baseret på religion og tro. Vi forventer som i tidligere år at tilslutte os den forventede konsensusvedtagelse af begge resolutioner.

Derudover vil FNs specialrapportør for religions- og trosfrihed præsentere sin rapport om antimuslimsk diskrimination. Her vil Danmark arbejde for større terminologisk klarhed omkring på den ene side lovlig religionskritik og på den anden side strafbare former for anti-muslimsk hadtale, diskrimination og racisme.

Endelig vil Danmark på samlingen sammen med nordiske lande sætte fokus på at fremme civilsamfundets råderum og sikre beskyttelse af menneskerettighedsforkæmpere. Vi ser med bekymring på de mange og voldsomme angreb på forkæmpere for demokrati og menneskerettigheder. Et allerede presset råderum for civilsamfundet indsnævres yderligere – både offline og online. Tendenser som blot bliver forstærket af COVID-19 pandemien.

* * *

Landeresolutionerne er et centralt redskab i rådets arbejde. Her bliver grove menneskerettighedskrænkelser adresseret. På denne samling behandler rådet resolutioner, der vedrører menneskerettighedssituationen i en lang række lande.

I mit eget indlæg til højniveau åbningen i starten af ugen satte jeg fokus på nogle af de aktuelle sager.

For det første situationen i **Hviderusland**, der fortsat er bekymrende. Vi ser alvorlige menneskerettighedskrænkelser såsom arbitrære tilbageholdelser, brugen af tortur samt seksuel og kønsbaseret vold. Det er uacceptabelt. Danmark arbejder i EU kredsen for en stærk resolution, der tager skarp afstand fra krænkelserne. Og som etablerer en FN mekanisme, der skal gøre det muligt at stille personer, der begår grove overgreb, til ansvar for deres forbrydelser.

Vi har også taget initiativ til at samle opbakning bag et tværregionalt indlæg om situationen, og særligt de hviderussiske myndighedernes brug af tortur. Jeg afgiver i dag indlægget på vegne af 42 lande i dialogen med FN's Højkommissær for Menneskerettigheder om menneskerettighedssituationen i Hviderusland.

For det andet berørte jeg i mit åbningsindlæg også den forværrede menneskerettighedssituation i **Rusland**, hvor vi ser bekymrende forsøg på at kvæle politisk modstand og undertrykkelse af fredelige demonstranter.

Jeg påtalte ligeledes **Kina** i indlægget, ligesom Kina vil blive adresseret i Danmarks indlæg under den såkaldte "dagsordenspunkt 4", altså situationer, der kræver Rådets opmærksomhed.

Jeg udtrykte derudover stor bekymring om militærkuppet i **Myanmar** mod landets demokratisk valgte regering. Det budskab gav jeg også ved Menneskerettighedsrådets særsamling om den alvorlige situation i Myanmar den 12. februar, hvor jeg opfordrede til omgående løsladelse af de civile ledere og genindsættelse af den civile regering i Myanmar.

Endelig satte jeg i mit åbningsindlæg fokus på situationen i **Etiopien**, hvor vi desværre hører beskyldninger om voldsomme krænkelser af menneskerettighederne i Tigray fra flere forskellige sider. Det er situationen. Fra dansk side støtter vi allerede den uafhængige etiopiske menneskerettighedskommission. Men vi ser også gerne, at FN får mulighed for at understøtte disse undersøgelser.

* * *

Under rådets marts-samling har vi også den årlige debat om det såkaldte ”dagsordenspunkt 7”. Her fremsættes resolutioner, der vedrører særligt **Israel/Palæstina-konflikten**, herunder det palæstinensiske folks ret til selvbestemmelse, og menneskerettighedsovergreb i forbindelse med israelske bosættelser.

Regeringen er utvetydigt imod eksistensen af det faste punkt 7 på rådets dagsorden. Det er både principielt og i praksis forkert, at der er et punkt reserveret til reelt én konkret landespecifik situation.

Regeringen arbejder derfor på helt at afskaffe punktet, men det indgik som en del af den politiske aftale om Rådet i 2006 - og det er ikke realistisk, at punktet bliver fjernet her og nu. Derfor er strategien - i tæt samarbejde med EU - at fortsætte arbejdet for at tømme punkt 7 for indhold. Dels ved fra dansk side fortsat ikke at tale under punktets generaldebat, og dels ved at opfordre palæstinenserne til at sammenlægge og flytte de nuværende resolutioner under punkt 7 til andre dagsordenspunkter.

* * *

Lad mig også lige understrege, at der er ikke noget af dette, som vi kan gøre alene. Vi gør det helst med bred EU opbakning. Men EU-landene udgør kun ni ud af rådets 47 medlemmer. Derfor arbejder vi også tæt sammen med andre ligesindede lande. I sidste ende kræver det som bekendt et flertal af rådets medlemmer at vedtage resolutioner.

* * *

Langt fra alle rådets medlemmer lever op til de højeste menneskerettighedsstandarder. Flere bruger medlemskab af rådet som et skjold mod kritik. Og netop *derfor* er vores aktive deltagelse i rådets arbejde så væsentligt – det gør en forskel.

Ved sidste rådssamling tilbage i september satte jeg mig i spidsen for at samle en bred gruppe af lande bag et fælles indlæg om menneskerettighedskrænkelserne i Saudi Arabien. Det krævede en solid dansk indsats, og var heller ikke uden risici for os. Men resultatet blev en succes, hvor indlægget fik tilslutning fra hele 33 lande – otte mere end forrige gang, et tilsvarende indlæg blev afgivet. Tilsvarende er der anerkendelse af vores ledende rolle i forhold til at sikre bred opbakning til det tværregionale indlæg om Hviderusland på denne samling.

Det er vigtigt, at vi bevarer det internationale fokus og pres for beskyttelse af menneskerettigheder. Menneskerettighedsrådet er rammerne, hvor det kan og bør gøres. Regeringen er klar til fortsat at løfte det ansvar.

Tak for ordet.